

Γιατί η συμφωνία των Πρεσπών παραβιάζει το Σύνταγμα

09/Jan/2019 00:03

Του Πολυχρόνη Καρσαμπά

Σεπρόσφατη συνέντευξή του στην "Εφημερίδα των Συντακτών" ο πρωθυπουργός της ΠΓΔΜ, Ζόραν Ζάεφ, υποστηρίζει ότι η Συμφωνία των Πρεσπών δεν μπορεί να αλλάξει, αναφέροντας επί λέξει: "Η διαδικασία στις χώρες μας είναι μη αναστρέψιμη. Δεν υπάρχει πιθανότητα κάποιος να αλλάξει τη συμφωνία... Η χώρα μας άλλαξε το Σύνταγμα γιατί πιστεύουμε σε ένα καλύτερο μέλλον για τους πολίτες μας και για όλη την περιοχή και για να στείλουμε μήνυμα στην Ευρώπη για ευρωπαϊκά Βαλκάνια".

Κατ'αρχήν θα πρέπει να ξεκαθαριστεί η νομική βασιμότητα της Συμφωνίας των Πρεσπών βάσει του Ελληνικού Συντάγματος, αλλά και της Συνθήκης της Βιέννης του 1969, που διέπει τις Διεθνείς Συμφωνίες.

Η υπογραφή της Συμφωνίας των Πρεσπών εκ μέρους της χώρας μας ερείδεται στο άρθρο 36 του Συντάγματος της Ελλάδος και πρόκειται για υλοποίηση αρμοδιότητας του Προέδρου της Δημοκρατίας ως Διεθνούς Παραστάτη της Χώρας. Σύμφωνα με το άρθρο 36 παρ. 1 του Ελλ. Συντάγματος "ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, με τήρηση οπωσδήποτε των ορισμών του άρθρου 35 παράγραφος 1, εκπροσωπεί διεθνώς το Κράτος,συνομολογεί συνθήκες ειρήνης, συμμαχίας, οικονομικής συνεργασίας και συμμετοχής σε διεθνείς οργανισμούς ή ενώσεις και τις ανακοινώνει στη Βουλή, με τις αναγκαίες διασαφήσεις, όταν το συμφέρον και η ασφάλεια του Κράτους το επιτρέπουν".

Υπό την ευρεία έννοια του όρου, σύναψη ή συνομολόγηση διεθνούς συνθήκης σημαίνει μια σειρά από διαδικασίες που απολήγουν στην τελική έκφραση της βούλησης των κρατών να δεσμευθούν από τη συνθήκη. Έτσι η σύναψη περιλαμβάνει τη διαπραγμάτευση, επεξεργασία και διατύπωση του κειμένου, την υπογραφή, την επικύρωση, ακόμη και την έναρξη ισχύος της συνθήκης.

Οι προϋποθέσεις της άσκησης της συγκεκριμένης αρμοδιότητας του Π.τ.Δ. είναι δύο, και

συγκεκριμένα: α) η τήρηση των ορισμών του άρθρου 35 παρ.1 Συντ. και β) η ανακοίνωση της συνθήκης στη Βουλή, με τις αναγκαίες διασαφήσεις, όταν το συμφέρον και η ασφάλεια του κράτους το επιτρέπουν.

Ειδικότερα, όσον αφορά την πρώτη προϋπόθεση, σύμφωνα με το άρθρο 35 παρ.1 Συντ. "καμία πράξη του Π.τ.Δ. δεν ισχύει, ούτε εκτελείται, χωρίς την προσυπογραφή του αρμόδιου Υπουργού, ο οποίος με μόνη την υπογραφή της γίνεται υπεύθυνος και χωρίς τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως". Με το άρθρο 35 παρ.1 δηλ. εισάγεται γενικός κανόνας για όλες τις πράξεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, σύμφωνα με τον οποίο καμία πράξη του δεν ισχύει και δεν εκτελείται (δεν αποκτά τα στοιχεία της εξωτερικής, τυπικής συνταγματικότητας) χωρίς πρώτον την προσυπογραφή του αρμόδιου Υπουργού και χωρίς την προηγούμενη δημοσίευσή της στην εφημερίδα της κυβέρνησης. Η εμμονή του άρθρου 36 παρ. 1 στην τήρηση οπωσδήποτε των ορισμών του άρθρου 35 παρ.1 δεν αφήνει καμία αμφιβολία ότι πρόκειται για αρμοδιότητα του αρχηγού του κράτους, η οποία ανήκει ουσιαστικά στην κυβέρνηση, η οποία μεταξύ άλλων καθορίζει τη γενική πολιτική της χώρας σύμφωνα με το άρθρο 82 παρ.1 Συντ.

Όσονδε αφορά στη δεύτερη προϋπόθεση άσκησης της συγκεκριμένης αρμοδιότητάς του, ο ΠτΔ, αφού συνάψει αυτές τις συνθήκες, τις ανακοινώνει στη Βουλή, με τις αναγκαίες διασαφήσεις, όταν το συμφέρον και η ασφάλεια του Κράτους το επιτρέπουν.

Στηνπροκειμένη λοιπόν περίπτωση την 17η Ιουνίου 2018 υπεγράφη στις Πρέσπες από τους Υπουργούς Εξωτερικών των δύο κρατών κείμενο "Τελική[ς] Συμφωνία[ς] για την επίλυση των διαφορών οι οποίες περιγράφονται στις αποφάσεις του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών 817 (1993) και 845 (1993), τη λήξη της Ενδιάμεσης Συμφωνίας του 1995 και την εδραίωση στρατηγικής εταιρικής σχέσης μεταξύ των μερών", η οποία αποτελεί μια διεθνή συνθήκη υπό αίρεση.

Στηνπροκειμένη λοιπόν περίπτωση παραβιάστηκε καταφανώς το Ελλ. Σύνταγμα και η συμφωνία είναι ακυρώσιμη, αφού ο ΠτΔ ουδέποτε προέβη στην ανακοίνωση της Συμφωνίας των Πρεσπών στην Ελληνική Βουλή και ουδέποτε η υπογραφέισα συνθήκη δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της κυβέρνησης.

Περαιτέρω Συμφωνία των Πρεσπών, σαν διεθνής συνθήκη, υπάγεται στις διατάξεις της Σύμβασης της Βιέννης του 1969 για το Δίκαιο των Συνθηκών και μπορεί να ανατραπεί με τρεις τρόπους και συγκεκριμένα είτε με Ακύρωση, ή με Καταγγελία, ή με λήξη/αναστολή εφαρμογής.

Στοάρθρο 20 παρ.9 όμως της Συμφωνίας των Πρεσπών ορίζεται ότι η εν λόγω συμφωνία είναι ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΗ, και συνεπώς περίπτωση καταγγελίας της συμφωνίας δεν υφίσταται, αφού σύμφωνα με το άρθρο 56 της Συνθήκης της Βιέννης: "Συνθήκη, μη περιέχουσα διάταξιν αφορώσαν εις την λήξιν και μη προβλεπούσα την καταγγελίαν ή αποχώρησιν εκ ταύτης δεν δύναται να καταγγελθῆ ή να λυθῆ διά αποχωρήσεως".

Κατάσυνέπεια η συμφωνία αυτή μπορεί να προσβληθεί είτε ως ακυρώσιμη, λόγω παραβίασης των άρθρων 36 παρ.1 και 35 παρ.1 του Συντ., είτε να θεωρηθεί ως λήξασα, λόγω ουσιώδους

παραβίασής της, σύμφωνα με το άρθρο 60 της συνθήκης της Βιέννης (π.χ. λόγω εκπνοής της προθεσμίας του άρθρου 4 παρ. 3 που όριζε ότι η ΠΓΔΜ όφειλε να ολοκληρώσει στο σύνολό του (in toto) τις συνταγματικές τροποποιήσεις έως το τέλος του 2018, ή λόγω μη σύμφωνης με τη συνθήκη τροποποίησης του Συντάγματός της).

Σημαντικώστερο λεπτομέρεια της εν λόγω συνθήκης των Πρεσπών είναι το γεγονός ότι στο κείμενό της δεν προβλέφθηκε ότι η διαδικασία Ένταξης της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ θα ξεκινούσε μόνο εάν και όταν η Ελληνική Πλευρά θα είχε ολοκληρώσει την κύρωση από την Ελληνική Βουλή, τόσο της Συμφωνίας, όσο και του Πρωτοκόλλου Ένταξης στο ΝΑΤΟ.

Βάσει λοιπόν της υπογραφήσης Συμφωνίας των Πρεσπών η διαδικασία ένταξης της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ ξεκινάει με την εκπλήρωση εκ μέρους της των δύο προϋποθέσεων που έχουν τεθεί στο άρθρο 2 παρ.4 εδ. β σημείο II και συγκεκριμένα; α) με την θετική έκβαση του δημοψηφίσματος και β) την έγκριση από τη Βουλή της των συνταγματικών τροποποιήσεων, ασχέτως της κύρωσης της συμφωνίας και του πρωτοκόλλου ένταξης από την Ελληνική Βουλή.

Έτσι σύμφωνα με τα σημεία (i) και (ii) του εδαφίου β της παραγράφου 4 του άρθρου 2 της Συμφωνίας με τη λήψη γνωστοποίησης της κύρωσης της παρούσης συμφωνίας από το Κοινοβούλιο της ΠΓΔΜ η χώρα μας χωρίς καθυστέρηση: (i) θα γνωστοποιήσει στον Πρόεδρο του Συμβουλίου της ΕΕ ότι υποστηρίζει την έναρξη των ενταξιακών στην ΕΕ διαπραγματεύσεων της ΠΓΔΜ υπό το όνομα και τις ορολογίες του Άρθρου 1 της παρούσης Συμφωνίας και (ii) θα γνωστοποιήσει στο Γενικό Γραμματέα του ΝΑΤΟ ότι υποστηρίζει να απευθυνθεί από το ΝΑΤΟ προς το Δεύτερο Μέρος πρόσκληση Ένταξης.

Αυτό σημαίνει ότι ανεξαρτήτως της κυρώσεως της Συμφωνίας αλλά και του Πρωτοκόλλου Ένταξης της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ από την Ελληνική Βουλή οι ενταξιακές διαδικασίες της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ θα ξεκινήσουν με την αναγγελία στη χώρα μας ότι υπήρξε θετική έκβαση στο Δημοψήφισμα και ότι ολοκληρώθηκαν οι τροποποιήσεις στο Σύνταμά τους, ενώ εάν η χώρα μας δεν κυρώσει τη συμφωνία ή/και το πρωτόκολλο ένταξης, τα Σκόπια πάλι θα ενταχθούν στο ΝΑΤΟ, αλλά με το προσωρινό όνομα ΠΓΔΜ **βάσει της υποχρεώσεως που έχουμε** με την Ενδιάμεση Συμφωνία του 1995.

Έτσι με την υπογραφή και μόνο της συγκεκριμένης διεθνούς συνθήκης εκ μέρους της χώρας μας, παραδόθηκε αμαχητί το βασικότερο διαπραγματευτικό της πλεονέκτημα, δηλαδή το veto στην ένταξη της ΠΓΔΜ στο ΝΑΤΟ, και μάλιστα πριν καν την έγκριση της Συμφωνίας από την Ελληνική Βουλή, ενώ μετά την εκπλήρωση των προϋποθέσεων του άρθρου 2 παρ.4 εδ. β σημείο II εκ μέρους της ΠΓΔΜ, η χώρα μας θα είναι αυτή που θα έχει παραβιάσει διεθνή συνθήκη και θα οδηγηθεί εκ νέου στο Διεθνές Δικαστήριο ως υπότροπος για να καταδικαστεί.

Σοβαρή επίσης εμπλοκή θα προκύψει στην ολοκλήρωση της Συμφωνίας των Πρεσπών εάν η Βουλή της ΠΓΔΜ προβεί μεν στην τροποποίηση του Συντάγματός της, αλλά η τροποποίηση δεν είναι η αρμόζουσα ή η συμφωνηθείσα. Σε αυτή την περίπτωση η χώρα μας θα βρεθεί σε τραγικά δύσκολη θέση, αφού με την ολοκλήρωση της τροποποίησης του Συντάγματος από τη Βουλή της

ΠΓΔΜ πληρούται η αίρεση της συμφωνίας και η χώρα μας θα είναι υποχρεωμένη να προβεί τόσο στην κύρωσή της από την Ελληνική Βουλή όσο και στην κύρωση του Πρωτοκόλλου Ένταξης στο ΝΑΤΟ, ενώ ταυτόχρονα, θα έχει απωλέσει και το veto κατά τα προαναφερθέντα. Με ποιο άραγε όπλο το Ελληνικό Κράτος διασφαλίζεται έναντι ενός τόσο σοβαρού κινδύνου, και πώς θα μπορέσει να αντιδράσει στην περίπτωση της μη προσήκουσας συμμόρφωσης της ΠΓΔΜ στην υποχρέωση της τροποποίησης του Συντάγματός της;

Σε μια τόσο κρίσιμη για τη χώρα γεωπολιτική συγκυρία, κατά την οποία τα χερσαία και θαλάσσια σύνορα της χώρας αμφισβητούνται από την Τουρκία, και κατά την οποία η Τουρκία αμφισβητεί την ισχύ της Συνθήκης της Λοζάνης, μια περίοδο κατά την οποία η χώρα βασίζει την εδαφική της ακεραιότητα στην τήρηση των κανόνων του Διεθνούς Δικαίου και των Διεθνών Συνθηκών, η υπογραφή της Συνθήκης των Πρεσπών, με την ταυτόχρονη απώλεια του ισχυρότερου διαπραγματευτικού της πλεονεκτήματος, πριν καν την υλοποίηση εκ μέρους της ΠΓΔΜ της συμφωνίας, αποτελεί μια *de facto* επίλυση του Σκοπιανού ζητήματος σε βάρος της χώρας, γεγονός το οποίο σαφώς γνωρίζει και εκμεταλλεύεται ο Ζάεφ και οι δυνάμεις που τον στηρίζουν, στον σχεδιασμό τους, για την αυτονόμηση της Μακεδονίας, από τον Ελλαδικό κορμό.

** Ο κ. Πολυχρόνης Καρσαμπάς είναι δικηγόρος στον Άρειο Πάγο.*

[Διαβάστε το άρθρο στο Capital.gr](http://Capital.gr)